

Reactie naar aanleiding van de internetconsultatie over Wet Voorschriften vrijstelling leerplicht bij richtingsbezwaren

Met grote verbazing namen wij kennis van de beoogde toevoegingen en aanpassingen aan de Leerplichtwet uit 1969. Deze wijzigingen lijken in niets op de eerder voorgenomen aanpassingen waarbij thuisonderwijs wel mogelijk zou zijn, maar ook getoetst zou worden.

Er zijn een flink aantal punten waarom wij tegen het huidige wetsvoorstel zijn. Hieronder zal er puntsgewijs op enkele hiervan ingegaan worden. Deze punten zijn ruim, maar niet uitputtend, aangezien wij liever onze tijd en energie steken in het opvoeden van onze zoon.

- ad Onderwijs door 1 persoon:

Er wordt gesproken dat het onderwijs overwegend door 1 persoon, te weten de aanvrager, moet plaatsvinden. Het is niet duidelijk waarom dit zo is en ook niet wat dit toevoegt aan de kwaliteit van het onderwijs.

Gezinnen bestaan veelal uit meerdere personen en daarnaast kan onderwijs vele vormen aannemen. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een buurman die elektricien is en daar uitleg over geeft of een opa die timmerlessen geeft. Maar ook voor meer schoolse dingen als taal en rekenen kan er expertise en ervaring gedeeld en uitgewisseld worden met meer personen.

Op scholen wordt ook niet lesgegeven door 1 persoon per leerling tijdens de hele schooltijd. Er is ofwel een wisseling per leerjaar(groep) of per vak (bijvoorbeeld muziek of bewegingsonderwijs). Door dit wetsvoorstel zullen kinderen die thuisonderwijs ontvangen, vallen onder strengere wetgeving dan kinderen die naar school gaan. Dit leidt tot rechtsongelijkheid.

Wellicht wordt er bedoeld dat er 1 persoon verantwoordelijk is voor het krijgen van voldoende en adequaat onderwijs. Dit zou al meer kloppend zijn, maar is nog steeds niet juridisch haalbaar aangezien veel kinderen 2 juridische ouders hebben.

- ad Onderwijs voornamelijk thuis:

Hoe leidt het voorstel dat onderwijs vooral thuis moet plaatsvinden tot beter onderwijs? Er wordt in het wetsvoorstel voorbij gegaan aan de verschillen tussen school- en thuisonderwijs. Thuisonderwijs is in veel gevallen niet het 1-op-1 overnemen van een klassituatie en vindt dus niet aan tafel plaats. Dit is onder andere omdat alleen thuis zijn en daar onderwijs ontvangen juist tegen de richting van de ouders kan ingaan, een van de redenen waarom er richtingsbezwaren kunnen zijn.

Het wetsvoorstel leidt tot een top down controlemechanisme, zoals dat ook op scholen plaatsvindt. Er is echter een feitelijk andere situatie, die dus op een andere manier beoordeeld moet worden.

- Aanvulling op bovenstaande punten:

Hoe wordt er omgegaan met kinderen die in een co-ouderschapsituatie zitten? Wanneer het onderwijs door de aanvrager moet plaatsvinden, wordt er een enorme inbreuk gedaan op het privéleven van zowel het kind als op beide co-ouders en hun eventuele partners. Het heeft een directe invloed op de tijden dat een kind de andere ouders/verzorgers kan zien.

Daarnaast is het ook onmogelijk om het thuis te laten plaatsvinden in deze situatie. Wat is thuis voor een kind in co-ouderschap? Veel van deze kinderen hebben 2 huizen die zij beide als thuis bestempelen.

- ad Onderwijs voornamelijk in het Nederlands

Er is steeds meer onderwijs in meer talen dan alleen het Nederlands, ook op scholen. Twee- en drietalige scholen zijn absoluut geen uitzondering meer. Waarom wordt dit in het thuisonderwijs als een probleem gezien, terwijl het in het schoolonderwijs juist wordt toegejuicht?

Het is begrijpelijk dat het niveau van taalonderwijs moet worden gehandhaafd. Dit volgt echter niet direct vanuit het taalniveau van de ouder. Een ouder kan slecht gesproken of geschreven Nederlands beheersen, maar dit perfect onderwijzen. Dit geldt zeker ook voor ouders/verzorgers die zelf dyslexie hebben, maar hun kind prima in alle andere vakken en richtingen kunnen onderwijzen.

Naast deze punten is er ook nog de beschikbaarheid van kennis en eventuele methoden. Veel van de kennis tegenwoordig is beschikbaar in het Engels, Spaans en Chinees, de 3 meest gesproken talen ter wereld. Dit geldt ook voor lesmethoden en oefeningen. Een combinatie van talen is dus juist aan te bevelen.

- ad Sancties

In alle gevallen is de genoemde sanctie het wegnemen van de vrijstelling. Hierdoor lijkt het alsof het wetsvoorstel als enige doel heeft om een kind op school te krijgen. Het lijkt alsof het voorstel meer gericht is op het verkrijgen en behouden van een vrijstelling dan op het waarborgen en eventueel verbeteren van het niveau van het gegeven thuisonderwijs.

De genoemde sanctie en de gevolgen die dit direct tot gevolg heeft, verplicht naar school, staan niet in proportie met de 'overtreding'.

De sanctie, namelijk het wegnemen van vrijstelling, zal in alle gevallen leiden tot een onveilige leersituatie voor het kind. Daarnaast lijkt de sanctie onomkeerbaar. Dit betekent dat de ouder bij 1 misstap al geen vrijheid meer heeft om het kind thuisonderwijs te geven bij richtingsbezwaar.

Het zou veel beter zijn als er in beginsel een mogelijkheid is tot overleg en verbetering. Dit is bij scholen ook het geval als ze niet voldoen aan de eisen. Daarnaast zouden er meerdere trappen moeten bestaan in de zwaarte van de sanctie. Er is nu een 'alles of niets'-principe dat erg lijkt op willekeur.

- ad Thuisbezoek door ambtenaar

Wat is het doel van deze thuisbezoeken en hoe dragen deze bij aan beter onderwijs? Het lijkt erop dat de bezoeken vooral zo ingericht zijn om uitwassen te voorkomen. Dit is natuurlijk een nobel streven, maar hiervoor zijn andere middelen dan de leerplicht voor. Daarnaast vinden misstanden niet proportioneel meer plaats in thuisonderwijsgezinnen, in tegendeel zelfs.

Als het gaat om de beoordeling van de onderwijslocatie: dit is teveel gericht op thuisonderwijs waarop er op dezelfde manier onderwijs plaatsvindt als op school. Er is een grote kans dat er bij onaangekondigde visitatie niemand thuis is, omdat er op dat moment geleerd wordt in de natuur, in een lab, in een museum of op een andere locatie (zie ook eerder punt over thuis)

- aanvulling op bovenstaande 2 punten:
Bij de samenvoeging van de 2 bovenstaande punten wordt er een enorme sanctie gelegd op het niet thuis zijn of op, niet genoemde, omstandigheden die als bezwaarlijk gezien worden. Dit legt een enorme druk op de ouders en dus ook op de kinderen. Deze druk, die vaak resulteert in stress, zal niet ten goede komen van het onderwijsniveau
- Het wetsvoorstel leidt tot veel extra bureaucratie. Niet alleen voor de ouders, maar ook voor de overheid. Het beoordelen van de leerplannen en de controle op de uitvoering daarop is niet mogelijk door de huidige leerplichtambtenaren, die hiervoor niet zijn opgeleid. Wanneer de beoordeling wél door hen plaatsvindt, zal dit leiden tot verschillen in verschillende delen van het land. Hierdoor is er mogelijkheid tot willekeur en dus leidt dit tot rechtsongelijkheid.
- Het aantal thuis onderwezen kinderen in Nederland is niet erg groot en er is uit andere landen, waar thuisonderwijs in alle gevallen mag, bekend dat dit nooit een enorm percentage van alle kinderen omvat. Er wordt erg veel tijd, geld en moeite gestoken in het voorkómen van problemen die misschien bij thuis onderwezen kinderen zouden kunnen voorkomen. Deze tijd en moeite zou beter gestoken kunnen worden in het verbeteren van het onderwijs an sich, zowel op scholen als thuisonderwijs.
- Op scholen wordt er steeds meer maatwerk geleverd met betrekking tot onderwijs, zeker met de laatste veranderingen rondom Passend onderwijs. Dit wetsvoorstel lijkt gebaseerd op slechte en eenzijdige informatie over thuisonderwijs, waardoor maatwerk juist ontmoedigd lijkt te worden. Hoe kan het zijn dat er op scholen méér maatwerk moet en kan plaatsvinden terwijl er in het thuisonderwijs juist wordt gestuurd richting uniformiteit? Thuisonderwijs is juist het perfecte middel voor Passend onderwijs.

Al met al zien wij vooral bezwaren bij het huidige wetsvoorstel en zouden wij graag zien dat er eerst geïnterviewd zou worden in hoeverre deze wet niet zijn doel voorbij schiet. Uiteindelijk willen we allemaal hetzelfde: het beste voor onze kinderen.

E. Z. BSc met onderwijsbevoegdheid en M.A.C. M. BSc